

Likumprojekta „Grozījumi likumā "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību"” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	<p>Krimināllikuma (turpmāk – KL) 42.panta ceturtnā daļa - likums nosaka to notiesātajam vai viņa apgādībā esošajām personām nepieciešamo mantu, kas nav konfiscējama.</p> <p>Satversmes tiesas 2011.gada 6.janvāra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2010-31-01.</p>
2.	Pašreizējā situācija un problēmas	<p>KL 42.pants paredz sodu mantas konfiskācija. KL 42.panta ceturtnā daļa paredz, ka likums nosaka to notiesātajam vai viņa apgādībā esošajām personām nepieciešamo mantu, kas nav konfiscējama. Šāda norma KL ietverta kopš tā spēkā stāšanās 1999.gadā, tomēr līdz šim brīdim nav izstrādāts normatīvais akts, kas noteiktu mantu, kas nav konfiscējama.</p> <p>Praksē nepieciešamības gadījumā tiek izmantots Kriminālprocesa likuma 1.pielikums „Manta, kurai nav uzliedams arests”, tomēr šāda pieeja nav korekta un ir nepieciešams izveidot attiecīgo sarakstu.</p> <p>Satversmes tiesa 2011.gada 6.janvāra lēmumā par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2010-31-01 norādījusi uz to, ka konfiskācijas soda piemērošanas un izpildes regulējumā ir saskatāmi būtiski trūkumi. Piemēram, KL 42. panta ceturtnā daļa paredz Saeimai pienākumu noteikt likuma regulējumu par to, kura manta nav konfiscējama, taču šis pienākums nav izpildīts.</p>
3.	Saistītie politikas ietekmes novērtējumi un pētījumi	<p>2011.gadā pēc Tieslietu ministrijas pasūtījuma veikts pētījums „Mantas konfiskācijas tiesiskais regulējums Latvijā un Eiropas Savienībā, tās izpildes mehānisma efektivitātes nodrošināšana” (pieejams http://www.tm.gov.lv/lv/ministrija/imateriali/MantKonf.pdf).</p>
4.	Tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Grozījumu mērķis ir izpildīt KL 42.panta ceturtnajā daļā paredzēto deleģējumu un izveidot sarakstu ar mantu, ko nevar konfiscēt. Sarakstu paredzēts veidot kā likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību” 4.pielikumu „Manta, kura notiesātajam vai viņa apgādībā esošajām personām nav konfiscējama” (turpmāk – 4.pielikums). Vienlaikus paredzēts papildināt minēto likumu ar jaunu 24.²pantu, kas ietver norādi uz 4.pielikumu.</p> <p>Šāda konstrukcija izvēlēta, jo likumā „Par</p>

		<p>Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību” ietvertas virkne Krimināllikumu papildinošas un skaidrojošas normas, līdz ar to arī mantas saraksts ir iekļaujams šajā likumā.</p> <p>4.pielikuma sarakstā ietverta tāda manta, kas nav konfiscējama, jo ir nepieciešama notiesātajai personai, viņa ģimenes locekļiem vai personai, kas atrodas notiesātā apgādībā. Vienlaikus nosakot mantas konfiskāciju ir jāņem vērā, ka notiesātā aizbildnībā vai audžuģimenē esošie bērni nav uzskatami par personām, kas atrodas notiesātā apgādībā.</p> <p>Pamatā sarakstā ietverta manta, kas ietverta arī Kriminālprocesa likuma 1.pielikumā „Manta, kurai nav uzliedams arests”. Ja mantai nevar uzlikt arestu, tad vēl jo vairāk to nevar arī konfiscēt. Vienlaikus 4.pielikuma 1. un 3.punktā ir ietverti arī tādi nekofiscējamās mantas formulējumi, kas ir līdzīgi Civilprocesa likuma 1.pielikumā „Mantas saraksts, uz kuru nevar vērst piedziņu pēc izpildu dokumentiem” lietotajiem, kā arī 4.pielikuma 6.punktā attiecībā uz lauksaimniecības dzīvniekiem ir ietverta terminoloģija atbilstoši Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likumā lietotajai.</p> <p>Mantas konfiskācijas soda mērķis nav padarīt kādu par bezpajumtnieku vai personu bez iztikas līdzekļiem, tādēļ sarakstā ietverta manta, kas veido minimālo personai ikdienā nepieciešamās mantas apjomu. Tāpat ietverta tehnika un darbarīki, kas nepieciešami saimnieciskās darbības vai profesionālās darbības turpināšanai, kā arī manta, kas nepieciešama lauksaimniecības turpināšanai. Mantas konfiskācijas mērķis nav panākt, ka persona nonāktu valsts apgādībā, jo pati nespēj sev nodrošināt iztiku. Sarakstā ietverts arī personas vienīgais mājoklis, lai novērstu situāciju, kad notiesātais un viņa ģimenes locekļi paliek bez pajumtes.</p> <p>Saraksts aptver gan mantu, kas nepieciešama pašam notiesātajam, gan viņa apgādībā esošajām personām.</p>
5.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	<p>Grozījumi izstrādāti Tieslietu ministrijā izveidotajā Pastāvīgajā Krimināllikuma darba grupā, kurā piedalās pārstāvji no Iekšlietu ministrijas, Augstākās tiesas, Ģenerālprokuratūras, Rīgas apgabaltiesas, Latvijas Universitātes, Sabiedriskās politikas centra „PROVIDUS”, Saeimas Juridiskā biroja, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes, Valsts policijas.</p>
6.	Iemesli, kādēļ netika	Projekts šo jomu neskar

	nodrošināta sabiedrības līdzdalība	
7.	Cita informācija	<p>Pie Saeimā 1.lasījumā atbalstītā likumprojekta „Grozījumi Krimināllikumā” (Nr.9/Lp11) ir iesniegti priekšlikumi attiecībā uz mantas konfiskāciju kā sodu. Minētie priekšlikumi paredz grozījumu Krimināllikuma 42.pantā, izslēdzot visas mantas konfiskāciju, kā arī tiek paredzēts, ka mantas konfiskācija var tikt piemērota tikai kā papildsods un tā nevienā no Sevišķās daļas pantu sankcijām nevar tikt paredzēta kā obligāta.</p> <p>Ievērojot to, ka 4.pielikums pilnībā nav identisks Kriminālprocesa likuma 1.pielikumam „Manta, kurai nav uzliedams arests”, ir paredzēts iesniegt attiecīgus grozījumus pie likumprojekta „Grozījumi Kriminālprocesa likumā” (Nr.10/Lp11), lai abus nekofiscējamās mantas sarakstus savstarpēji saskaņotu.</p>

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību		
1.	Sabiedrības mērķgrupa	<p>Notiesātās personas, kurām tiek piespriesta mantas konfiskācija.</p> <p>Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmas publiski pieejamajā datu bāzē esošajai statistikai no2009. līdz 2011.gadam mantas konfiskācija kā pamatsods nav piemērots. Kā papildsods ir piemērota: 2009. – 46; 2010. – 48; 2011.08. – 29.</p>
2.	Citas sabiedrības grupas (bez mērķgrupas), kuras tiesiskais regulējums arī ietekmē vai varētu ietekmēt	<p>Notiesāto personu, kurām tiek piespriesta mantas konfiskācija, apgādājamie.</p>
3.	Tiesiskā regulējuma finansiālā ietekme	<p>Finansiālā ietekme uz katru indivīdu nevar tikt prognozēta, jo tā atkarīga no konkrētā noziedzīgā nodarījuma, personai piederošās mantas apjoma, vērtības un citām ļoti individuālām lietām.</p>
4.	Tiesiskā regulējuma nefinansiālā ietekme	<p>Mantas, kas nav konfiscējama saraksts, garantē, ka personai tiek atstāta tā manta, kas ir absolūti nepieciešama tās iztikai.</p>
5.	Administratīvās procedūras raksturojums	<p>Projekts šo jomu neskar</p>
6.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	<p>Projekts šo jomu neskar</p>

7.	Cita informācija	Nav
----	------------------	-----

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem
Projekts šo jomu neskar

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu
Projekts šo jomu neskar

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām
Projekts šo jomu neskar

VI. Sabiedrības līdzdalība un šīs līdzdalības rezultāti
<p>Grozījumi izstrādāti Tieslietu ministrijā izveidotajā Pastāvīgajā Krimināllikuma darba grupā, kurā piedalās pārstāvji no Iekšlietu ministrijas, Augstākās tiesas, Ģenerālprokuratūras, Rīgas apgabaltiesas, Latvijas Universitātes, Sabiedriskās politikas centra „PROVIDUS”, Saeimas Juridiskā biroja, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes, Valsts policijas.</p> <p>2011.gadā pēc Tieslietu ministrijas pasūtījuma veikts pētījums „Mantas konfiskācijas tiesiskais regulējums Latvijā un Eiropas Savienībā, tās izpildes mehānisma efektivitātes nodrošināšana” (pieejams http://www.tm.gov.lv/lv/ministrija/imateriali/MantKonf.pdf). Pētījumu veikušas profesores Kristīne Strada-Rozenberga un Ārija Meikališa. Pētījuma mērķis bija vērsts uz praktiskās situācijas atspoguļojumu attiecībā uz mantas un rīku konfiskācijas piemērošanu un izpildi kriminālprocesā. Pētījumā tika iesaistīti tiesneši, prokurori, tiesu izpildītāji.</p> <p>2011.gada 15.septembrī Tieslietu ministrija rīkoja semināru, kurā tika prezentēts minētais pētījums un notika ekspertu diskusija par mantas konfiskāciju kā sodu un noziedzīgi iegūtas mantas konfiskāciju.</p> <p>Pētījumā norādīts, ka attiecīgais KL būtu iekļaujams saraksts ar mantu, kura nav konfiscējama.</p>

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām
Projekts šo jomu neskar

Tieslietu ministrs

G.Bērziņš

24.05.2012. 14:05

997

U.Zemzars, 67036943

Uldis.Zemzars@tm.gov.lv